

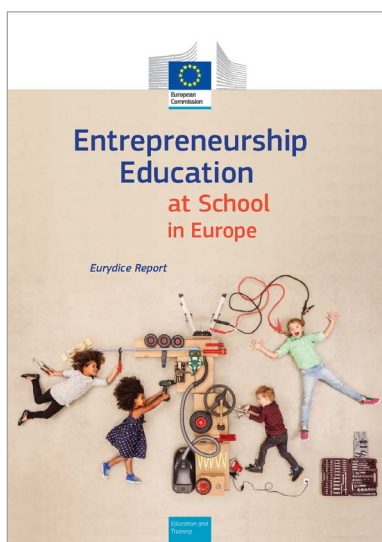
Evropska
komisija

Kaj je Eurydice?

Naloga omrežja Eurydice je razumeti in znati pojasniti, kako so organizirani in kako delujejo različni izobraževalni sistemi v Evropi. Omrežje pripravlja opise nacionalnih izobraževalnih sistemov, primerjalne študije o izbranih temah, kazalnike in statistične analize. Eurydice s svojim delom spodbuja in širi razumevanje, sodelovanje, zaupanje in mobilnost tako na evropski kot na mednarodni ravni. Omrežje sestavljajo nacionalne enote s sedežem v evropskih državah. Delo omrežja koordinira Izvajalska agencija EU za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo. Vse publikacije Eurydice so brezplačno dostopne na spletišču Eurydice. Brezplačne tiskane izvede prejmete po naročilu. Za več informacij o Eurydice obiščite spletišče <http://ec.europa.eu/eurydice>

Poudarki Eurydice

Izobraževanje za podjetnost v šolah v Evropi

Zakaj je izobraževanje za podjetnost tako zelo pomembno? Ali v vseh evropskih državah umeščajo izobraževanje za podjetnost v svoje izobraževalne programe? Kakšne strategije so sprejeli do zdaj? Kako izobražujejo in usposablajo učitelje za tovrstno izobraževanje? To so najpomembnejša vprašanja, na katere daje odgovore novo poročilo Eurydice o izobraževanju za podjetnost.

Razvijanje in spodbujanje izobraževanja za podjetnost sta že več let med najpomembnejšimi političnimi cilji EU in držav članic. In res, prečne spretnosti, kot je podjetnost, so zelo pomembne, če pomislimo na veliko število brezposelnih mladih,

gospodarske krize in hitre spremembe v naši ekonomiji in družbi, ki temeljita na vseobsežnem znanju. Seveda so pomembne za krojenje miselnosti mladih, vendar tudi za osvajanje spretnosti in znanj ter razvijanje odnosa, s katerimi lahko spodbujamo kulturo podjetnosti v Evropi. V nekaterih državah že več kot deset let izobražujejo za podjetnost, v drugih šele začenjajo.

V tej novi analizi, ki sledi poročilu Eurydice o izobraževanju za podjetnost iz leta 2012,⁽¹⁾ so osvetljene zadnje smeri razvoja in razvoj dogodkov v Evropi. V poročilu so zbrane nove in podrobnejše informacije o strategijah, programih in učnih izidov. Obravnava tudi nove teme, kot so načrti financiranja in izobraževanje učiteljev. Poročilo temelji na podatkih za primarno, nižje sekundarno in višje sekundarno izobraževanje (tj. osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje) ter podatkih za začetno poklicno izobraževanje in usposabljanje v šoli (IVET). Zbrane informacije, ki veljajo za šolsko leto 2014/15, so posredovali iz 33 držav omrežja Eurydice. V poglavju "Informacije o nacionalnih sistemih" je pregled izobraževanja za podjetnost po posameznih državah.

Za namen tega poročila pomeni izobraževanje za podjetnost razvijanje spretnosti in miselnost učencev, s katerimi bodo znali podjetno pristopiti k uresničevanju ustvarjalne ideje. To je najpomembnejša kompetenca za vse učence, saj spodbuja osebni razvoj, aktivno državljanstvo, socialno vključenost in zaposljivost.

V Poudarkih Eurydice je posnetek glavnih ugotovitev poročila.

⁽¹⁾ *Entrepreneurship Education at School in Europe* (Eurydice, 2012) https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Publications:Entrepreneurship_Education_at_School_in_Europe

Poročilo

Entrepreneurship Education at School in Europe je objavljeno na spletnem naslovu Eurydice <http://ec.europa.eu/eurydice>

Tiskane izvede poročila

naročite na:
eacea-eurydice@ec.europa.eu

Stik

Wim Vansteenkiste,
Communication and Publications:
+32 2 299 50 58

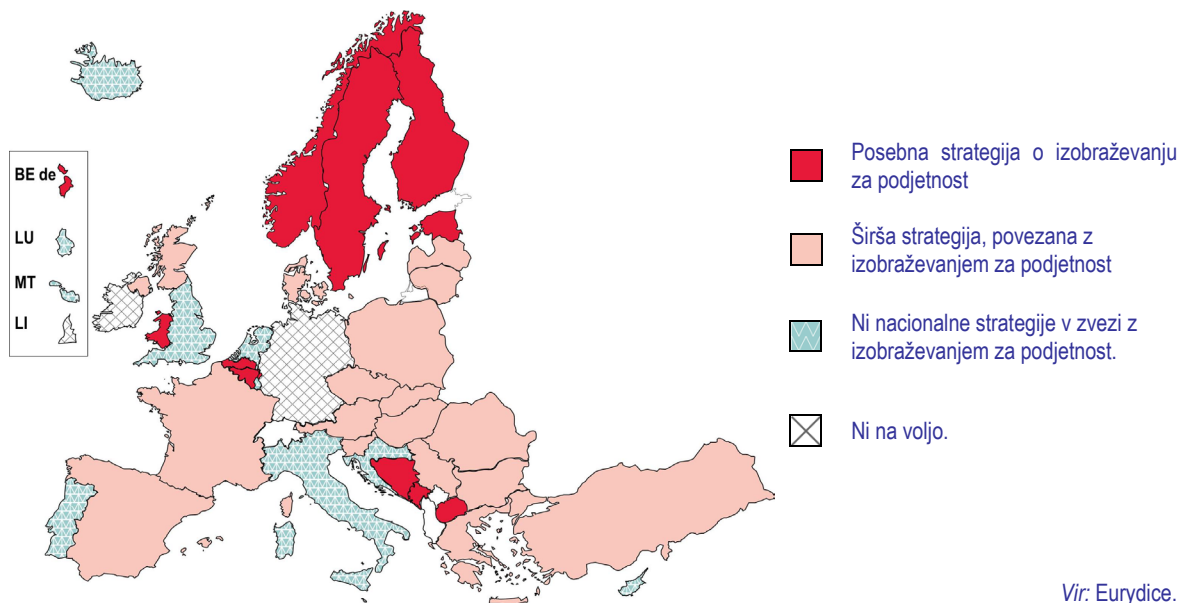
Izobraževanje
in
usposabljanje

Politike o izobraževanju za podjetnost ne razvijajo enako v vseh državah

Med 38 izobraževalnimi sistemi, ki so bili vključeni v to analizo, so imeli v 11 posebno strategijo o izobraževanju za podjetnost za 2014/15, medtem ko so imeli v 18 širšo strategijo, ki je zajemala tudi druga polja politike. V devetih niso imeli pomembnejših nacionalnih strategij za to področje.

Praviloma strategije, ki so osredotočene samo na izobraževanje za podjetnost, bolje pokrivajo to področje, predvidevajo več ukrepov in imajo več podpore za izvedbo.

Najpomembnejše centralne strategije v zvezi z izobraževanjem za podjetnost, 2014/15

Vir: Eurydice.

Posebne strategije o izobraževanju za podjetnost so značilne predvsem za države Severne Evrope in Zahodnega Balkana

Zrelejše strategije izobraževanja za podjetnost imajo predvsem v nordijskih državah. Danska, Švedska, Finska in Norveška so države, ki se zaradi svoje predanosti inovacijam, tesno povezani z izobraževanjem za podjetnost, vedno znova uvrščajo visoko na mednarodnih lestvicah inovativnosti.

Tudi v državah Zahodnega Balkana, tj. v Bosni in Hercegovini, Črni gori in Makedoniji, so sprejeli posebne strategije izobraževanja za podjetnost. Takšen razvoj temelji na politiki EU izobraževanja za podjetnost, kot so Zakon o malem gospodarstvu EU,⁽²⁾ ki ga določa Evropska komisija, in izsledki sklepov, sprejetih v Rigi, v zvezi s poklicnimi izobraževanjem.⁽³⁾ Vključujejo tudi uresničevanje političnih zahtev pristopnega postopka za pridružitve EU, kar nadzorujejo in spremljajo tako na nacionalni ravni kot tudi na ravni EU.

Zaposljivost je skupen cilj vseh strategij izobraževanja za podjetnost

V skladu s sedanjimi dokazi raziskav so v poročilu predstavljeni rezultati analize štirih strateških ciljev: aktivno državljanstvo, socialno podjetništvo, podjetništvo in zaposljivost. V dvajsetih državah oziroma regijah se ukvarjajo z vsaj tremi temi cilji,

pri čemer je zaposljivost najpogostejši cilj v vseh evropskih državah. To je skladno s politično težnjo po zmanjšanju in preprečevanju brezposelnosti med mladimi v več evropskih držav.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/small-business-act/index_en.htm

⁽³⁾ <http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/2015-riga-conclusions>

Seznam ciljev obsežnejših strategij v zvezi z izobraževanjem za podjetnost, 2014/15

Vir: Eurydice.

Učni izidi, povezani z izobraževanjem za podjetnost, ostajajo razdrobljeni in še niso prednostna strateška naloga

Poročilo pokaže, kako zelo pomembni so učni izidi v razvoju izobraževanja za podjetnost, in vendar v večini nacionalnih strategij učni izidi niso med prednostnimi nalogami. Povsod v Evropi ne umeščajo enako različnih kategorij učnih izidov, povezanih z izobraževanjem za podjetnost (odnos do podjetnosti, podjetniške spretnosti in podjetniško znanje), v izobraževalne programe. Samo v okoli 15 državah oziroma regijah so vključili izbor več učnih izidov izobraževanja za podjetnost.

Na splošno je pomanjkanje vseobsežnih učnih izidov izobraževanja za podjetnost med glavnimi zaviralci razvoja učinkovitega in visokokakovostnega izobraževanja za podjetnost. Upoštevanje učnih izidov pri vrednotenju je tudi odločilen kazalnik za to, kako pomembno je umestiti izobraževanje za podjetnost v program.

V Evropi še ni vzpostavljeno stabilno in celovito financiranje

V Evropi se razvoj in izvedba izobraževanja za podjetnost praviloma financirata iz nacionalnih oziroma evropskih finančnih virov. V sedemindvajsetih državah oziroma regijah, vključenih v raziskavo, izobraževanje za podjetnost financirajo z nacionalnimi sredstvi, večinoma s temi sredstvi financirajo izvajanje povezane strategije.

Poleg nacionalnih sredstev v 24 državah oziroma regijah prejemajo sredstva EU za izobraževanje za podjetnost, in samo v nekaj državah je to edini vir financiranja.

Čprav v več kot polovici evropskih držav namenjajo tako nacionalna sredstva kot sredstva EU za razvoj in izvedbo izobraževanja za podjetnost, v Evropi še niso vzpostavili dolgoročnega stabilnega in vseobsežnega financiranja izobraževanja za podjetnost. Takšno financiranje mora biti celovito in mora pokrivati predvsem: izvajanje strategije, izobraževalni program, izobraževanje učiteljev, pomoč pedagoškim delavcem in vzpostavljanje partnerskih odnosov z deležniki, kar je najpomembnejši del izobraževanja za podjetnost.

Na primerni ravni vedno bolj prepoznavajo pomen izobraževanja za podjetnost, na sekundarni ravni je najpogostejše

V polovici držav tega poročila je izobraževanje za podjetnost vključeno v program za primarno raven izobraževanja, in sicer kot medpredmetni cilj. Leta 2014/15 so ga vključili med obvezne predmete na primarni ravni izobraževanja v 14 državah.

Na sekundarni ravni izobraževanja je izobraževanje za podjetnost pogostejše, pristopi so različni; lahko je ločen predmet ali sestavni del obveznih kot tudi izbirnih predmetov (predvsem na področju družboslovja, ekonomije ali poslovnih ved). V tem poročilu je poudarjeno, da izobraževanje za podjetnost manj verjetno doseže vse dijake v državah, v katerih je takšno izobraževanje med izbirnimi ne med obveznimi predmeti in v katerih ni medpredmetna vsebina.

V več kot polovici držav imajo zelo malo ali nimajo smernic poučevanja za podjetnost

Iz večine držav so poročali, da so izobraževanje za podjetnost umestili v svoje izobraževalne programe, vendar samo v redkih primerih tudi o tem, da so pripravili priporočila za učitelje o posebnih tehnikah in metodah poučevanja oziroma učenja, torej so učitelji zelo avtonomni na tem področju. Če so pripravili smernice, so to smernice za poučevanje na sekundarni splošni ravni in v začetnem poklicnem izobraževanju na šoli.

Rezultati raziskave dajo slutiti, da so metode, pri katerih dijaki pridobivajo izkušnje izven razreda in se

povezujejo z resničnim svetom, osrednje pri izobraževanju za podjetnost. Vendar poročilo pokaže, da je samo v nekaj državah praktično usposabljanje za podjetnost, kot je oblikovanje "mini" ali "dijaških" podjetij oziroma projektno delo, redni in obvezni del izobraževalnega programa.

Zato so jasne smernice pomembne, da učitelji prepoznajo in osvojijo primerne metode poučevanja za podjetnost, tudi najučinkovitejše metode za uspešno poučevanje teh spretnosti.

Izobraževanje za podjetnost redko obravnavajo v začetnem izobraževanju učiteljev, pogosteje v stalnem poklicnem razvoju

Proučevanje statusa izobraževanja za podjetnost v začetnem izobraževanju učiteljev (ITE) je zelo zahtevna naloga, saj imajo v več kot tri četrtine evropskih držav oziroma regij izobraževalne institucije avtonomijo odločanja o programih ali ni predpisov oziroma priporočil o izobraževanju za podjetnost v zvezi z ITE. V samo sedmih izobraževalnih sistemih je izobraževanje za podjetnost obvezna tema v določenih segmentih sistema ITE, vsaj za nekatere bodoče učitelje, in samo v eni državi za vse bodoče učitelje.

V programih stalnega poklicnega razvoja (CPD) je tema izobraževanja za podjetnost bolje pokrita. V 28

državah oziroma regijah imajo vsaj določeni predmetni učitelji na različnih ravneh izobraževanja možnost posebnega usposabljanja poučevanja za podjetnost. Ponekod to usposabljanje izvajajo organizacije, zadolžene za stalni poklicni razvoj učiteljev, ali pooblaščen organi oziroma združenja, ki svojo dejavnost usmerjajo na izobraževanje za podjetnost. Ti partnerji imajo pomembno vlogo v ITE in CPD ter tudi pri razvijanju učnih pripomočkov in zagotavljanju strokovne pomoči učiteljem.

Do danes še v nobeni državi niso sistemsko umestili izobraževanja za podjetnost

V tem poročilu sistemska umestitev pomeni večletno izvajanje posebne strategije ter sistematična nadzor in spremljanje izvedbe, obstoj uspešnih instrumentov financiranja in ocenjevanje učnih izidov. Izobraževanje za podjetnosti je popolnoma vključeno v začetno izobraževanje učiteljev in stalni profesionalni razvoj. Trenutno to ne velja za nobeno državo v tem poročilu. Področji, na katerih je treba narediti največje korake, sta učni izidi in izobraževanje učiteljev.

Najpomembneje je razvijati vseobsežne in dosledne učne izide prek več ravni izobraževanja ter jih preverjati in ocenjevati posebej. Za zagotovitev visokokakovostnega pouka je treba vključiti

izobraževanje za podjetnost v programe začetnega izobraževanja in stalnega poklicnega razvoja za učitelje vseh učnih predmetov in na vseh ravneh izobraževanja.

Ne nazadnje in glede na dosedanje ugotovitve je sprejetje in izvajanje posebne strategije najučinkovitejša pot do sistemske umestitve izobraževanja za podjetnost.

Poročilo v angleščini *Entrepreneurship Education at School in Europe*

je objavljeno na spletišču Eurydice: <http://ec.europa.eu/eurydice>